

ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΤΟΜΗΣ

Τοῦ κ. Στεργίου Ν. Σάκκου, Ὁμ. καθηγ. Πανεπιστημίου

Τό περιεχόμενο τῆς γιορτῆς

Ὁκτώ μέρες μετά τή γέννηση τοῦ Χριστοῦ, τήν πρώτη τοῦ πρώτου μηνός, ἡ Ἐκκλησία μας γιορτάζει τήν περιτομή τοῦ Χριστοῦ. Μία ἐβραϊκή τελετουργική διάταξη, τήν ὁποία ἐκπλήρωσε ὁ Ἰησοῦς, ὅπως ὅλοι οἱ Ἰσραηλίτες, ἀλλά ἡ ὁποία καταργήθηκε μέ τό κήρυγμα τοῦ εὐαγγελίου, τί νόημα ἔχει πράγματι νά τήν γιορτάζει ἡ ὀρθόδοξη καθολική Ἐκκλησία; Εἶναι ἓνα ἐρώτημα, πού αὐθόρμητα γεννιέται λίγο - πολύ σέ ὅλους μας — ὅσοι δέν ἔχουμε τή βαθειά γνώση τῶν ἱερῶν πραγμάτων.

Βέβαια, ὑπάρχει ἡ ἀπλή ἀπάντηση, πού μπορούμε ἀμέσως νά σκεφθοῦμε. Μέ τή γιορτή τιμοῦμε ἓνα γεγονός τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ, σημαντικό κατά τό ὅτι ἀνήκει στή θρησκευτική του πολιτεία καί κατά τό ὅτι σημαίνει τήν ὥρα τῆς ὀνομασίας του· τότε πῆρε τό ὄνομα Ἰησοῦς καί ἐπαληθεύθηκε ἡ προφητεία τοῦ ἀγγέλου ὅτι ὁ γιός, πού θά γεννήσῃ ἡ Μαρία θά ὀνομασθεῖ ἔτσι. Ὅταν ἀγαποῦμε ἓνα πρόσωπο — πολύ περισσότερο — ὅταν λατρεύουμε τόν Θεό, ἡ κάθε στιγμή τῆς ἱστορίας του εὐλογοῦνται ἀντικείμενο προσοχῆς καί ἀφορμή εὐφροσύνης. Στήν Ἐκκλησία μας, ὁμως, τό κάθε γεγονός τοῦ Θεοῦ μεταποιεῖται σέ γεγονός τοῦ ἀνθρώπου κι ἡ κάθε γιορταστική πράξη μεταφέρει τόν ἀνθρωπο στή θεϊκή πράξη. Στή γιορτή τῆς Περιτομῆς πῶς μπορεῖ νά νοηθεῖ αὐτό;

Μήνυμα ὑπακοῆς

Οἱ θεοφώτιστοι πατέρες μας διαπιστώνουν ἓνα σπουδαῖο μήνυμα· τό μήνυμα τῆς ὑπακοῆς. Ὁ Χριστός περιτέμνεται, ὑφίσταται δηλαδή ἓνα ταπεινωτικό πάθημα, ἐπώδυνο καί ἀποκρουστικό, ὅπως εἶναι ἡ περιτομή, γιά νά ὑπακούσει στό νόμο, γιά νά δηλώσει ὑποταγή στό θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἔστω κι ἂν αὐτός ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ, δέν χρειάζεται οὔτε τό πάθημα νά ὑποστῆ οὔτε τήν ὑποταγή νά δηλώσει. Κι ἐμεῖς, οἱ Χριστιανοί του, μαθαίνουμε ὅτι ἔχουμε χρέος νά ὑπακοῦμε στό νόμο τοῦ Θεοῦ, ὄχι κατά τή λογική μας ἀλλά κατά τήν ἐντολή του, ἀκόμη κι ἂν φαίνεται παράδοξη στόν κόσμο μας καί στίς συνήθειές μας. Ὁ Κύριός μας ὑπακούοντας κατά πάντα ὡς ἀνθρωπος δικαιωματικά μπορούσε νά καταργήσει τά τοῦ νόμου, καί οἱ πιστοί του μιμούμενοι τήν ὑπακοή του χαρισματικά μπορούμε νά ἐλευθερωθοῦμε ἀπό τήν ἁμαρτία. Ἔτσι ψάλλει ὁ ὑμνωδός·

*«Οὐκ ἐπησχύνθη ὁ πανάγαθος Θεός,
τῆς σαρκός τήν περιτομήν ἀποτμηθῆναι·
ἀλλ' ἔδωκεν ἑαυτόν, τύπον
καί ὑπογραμμόν,*

Σφραγίδα τοῦ Θεοῦ

Ἐν τούτοις, ἡ ἴδια ἡ ἱστορία τοῦ γεγονότος τῆς περιτομῆς, δταν θεωρηθεῖ κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς, ἀποκαλύπτει μία ὑψηλὴ πνευματικὴ ἀπάντηση στὸ ἐρώτημά μας, γιατί γιορτάζουμε τὴν Περιτομὴ. Μὲ τὴν τελετουργία αὐτὴ ὤρισε ὁ Θεὸς στὸν Ἀβραάμ κατὰ τὴ διαθήκη καὶ τὴ συμφωνία, πού συνήψε μαζὶ του, ἔβαλε ἓνα ὄρατό καὶ ἀνεξάλειπτο σημάδι πάνω στὸ ἴδιο τὸ σῶμα τῶν πιστῶν του, γιὰ νὰ τοὺς θυμίζει διαρκῶς τὴ σχέση τους μὲ τὸν Κύριό τους. Ὅπως ἐκεῖνος, πού θέλει νὰ ἀσφαλίσει τὴν παρουσία του βάζει τὴν προσωπικὴ του σφραγίδα, ἓνα δικό του σημάδι πάνω σὲ ὅσα τοῦ ἀνήκουν, ἔτσι ὁ Θεὸς σημάδεψε τὸν περιούσιο λαό του μὲ τὴν περιτομὴ, γιὰ νὰ δείξει σ' αὐτόν καὶ στοὺς ἄλλους λαοὺς ὅτι εἶναι ἰδιοκτησία του. Φανερῶνει, λοιπόν, ἡ περιτομὴ παρουσία Θεοῦ, δηλώνει ὑπακοή τοῦ ἀνθρώπου καὶ προϋποθέτει πίστη, σύνδεσμο ἀπόλυτης ἐμπιστοσύνης μεταξύ Κυρίου καὶ πιστοῦ. Αὐτὲς οἱ ἅγιες ἐννοίες δὲν ἦταν δυνατόν νὰ καταργηθοῦν μὲ τὴν κατάργηση τοῦ τύπου.

Ἀχειροποίητος περιτομὴ

Ἡ ἐβραϊκὴ περιτομὴ ἔπαυσε νὰ ἰσχύει γιὰ τὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Ἀπὸ τὴ στιγμή, πού περιετμήθη ὁ Χριστός, ὅλοι οἱ Χριστιανοί, πού εἴμαστε μέλη Του εἴμαστε πλέον περιτμημένοι ἐν τῷ ὄνοματί Του καὶ ἡ περιτομὴ ὡς σημάδι πάνω στὴ σάρκα μας δὲν μᾶς χρειάζεται. Μᾶς χρειάζεται, ὅμως, ἡ ἀχειροποίητη περιτομὴ, ὡς συνείδηση καὶ ὡς βίωμα μέσα στὴν καρδιά μας, ὡς γεγονός μέσα στὸ εἶναι μας. Μᾶς χρειάζεται μία νοοτροπία, πού θὰ κόβει καὶ θὰ διώχνει μακριὰ μας τὸ θέλημα τοῦ κόσμου καὶ θὰ κρατᾷ ζωντανό στὴ ζωὴ μας τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴ τὴν ἀχειροποίητη περιτομὴ τὴν παίρνουμε μὲ τὰ μυστήρια τοῦ βαπτίσματος καὶ τοῦ χρίσματος καὶ τὴν ἀνανεώνουμε μὲ τὸ μυστήριο τῆς μετανοίας καὶ τῆς ἐξομολογήσεως. Σ' αὐτὰ τὰ μυστήρια ὁ καθένας μας κάνει μία συμφωνία μὲ τὸν Θεό, συνάπτει μία διαθήκη· δηλώνει δούλος τοῦ Κυρίου καὶ ὁ Κύριος τὸν σφραγίζει μὲ τὴ χάρη του, γιὰ νὰ εἶναι δικός του, ὁμολογεῖ ὑποταγὴ καὶ δέχεται υἱοθεσία, ἀποτάσσεται τὸν σατανά καὶ συντάσσεται μὲ τὸν Χριστό· «Ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε», γράφει ὁ ἀπόστολος Παῦλος «*περιτομῆ ἀχειροποιήτῳ ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῶν ἁμαρτιῶν τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι*» (Κλ 2,11 - 12).

Γνώρισμα τοῦ χριστιανοῦ

Ζοῦμε, λοιπόν, καὶ σήμερα μέσα στὴν Ἐκκλησία τὴν περιτομὴ μας γιορτάζοντας τὴν περιτομὴ τοῦ Χριστοῦ. Ἀνανεώνουμε τὴν ἀπόφασή μας νὰ ἀνήκουμε στὸν Κύριο καὶ νὰ τηροῦμε τοὺς ὅρους τῆς σχέσεώς μας μαζὶ του. Ἡ συναίσθηση ὅτι εἴμαστε κτῆμα Του καὶ παρουσία Του μᾶς βοηθᾷ νὰ κρατοῦμε καθαρὸ τὸν ἑαυτό μας ἀπὸ τὰ ἀντίθετα καὶ ἀντιχριστὰ μιάσματα. Ἡ πεποίθηση ὅτι εἴμαστε ἐκούσιοι δούλοι Του μᾶς σπρώχνει νὰ κάνουμε ἀβίαστα τὸ θέλημά Του. Ἔτσι νιώθουμε ὅτι μᾶς ἀναγνωρίζει καὶ ἐκεῖνος γιὰ δικούς Του καὶ βιώνουμε τὴν προστασία καὶ τὴν παρηγορία Του κάθε στιγμή. Ἀλλὰ ἔτσι μᾶς γνωρίζει καὶ ὁ κόσμος γιὰ δούλους Χριστοῦ, γιὰ παιδιά τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ μᾶς ξεχωρίζει. Χωρὶς νὰ ἔχουμε πάνω μας τὸ σημάδι τῆς ἐβραϊκῆς περιτομῆς, σημαδεύομαστε ἀπὸ τὴν περιτομὴ τῶν παθῶν, ἀπὸ τὴν ἀποκοπὴ τῶν κακῶν, ἀπὸ τὴν ἐκκοπή τοῦ φίλαυτου καὶ ἐγώιστικου μας θελήματος. Κι ἂν δὲν γίνεται αὐτὸ ποτέ στὴν ἐντέλεια γιὰ τὴν ἀνθρώπινη ἀδυναμία μας, εὐλογεῖται, ὅμως, πάντοτε ἡ διάθεση καὶ ἡ προσπάθειά μας ἀπὸ τὴ θεία χάρη.

Μία πολὺ ὠραία παράσταση τοῦ περιτμημένου Χριστιανοῦ μπορούμε νὰ διακρίνουμε σὲ ἓνα λόγο τοῦ ἀποστόλου Παύλου. Γράφει πρὸς τὸν Τιμόθεο μιλώντας γιὰ ἐκείνους, πού θέλουν νὰ μείνουν τοῦ Κυρίου καὶ δὲν παρασύρονται ἀπὸ πλάνες διδασκαλίες· «*Ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ Θεοῦ ἔστηκεν, ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην· ἔγνω Κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καὶ ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα Κυρίου*» (Β' Τι 2, 19). Ὁ πιστὸς παρομοιάζεται σὰν ἓνα ἀσάλευτο ἀγκωνάρι, πού ἔχει γραμμένο στὴ μιά πλευρὰ του τὸν ἀφορισμό· «*Γνωρίζει πολὺ καλά ὁ Κύριος τοὺς δικούς του*» καὶ στὴν ἄλλη πλευρὰ τὴν προτροπὴ· «*Μακριὰ ἀπὸ τὴν ἀδικία ὁποῖος ἀναγνωρίζει τὸν Κύριο!*». Εἶναι ἀκριβῶς οἱ δύο ὀψεις τοῦ γεγονότος τῆς Περιτομῆς, πού ἀπηχοῦν καὶ τὸ νόημά της· νὰ εἴμαστε τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ εἶναι ὁ Θεὸς δικός μας! Ἀποτελεῖ ἴσως τὴν καλλίτερη εὐχὴ καὶ τὴν καταλληλότερη προσευχὴ γιὰ τὴν καινούργια χρονιά, πού ἔκανε καὶ πάλι τὴν ἀρχὴ τῆς μὲ τὴ γιορτὴ τῆς Περιτομῆς.